

Beremo domače v sezoni 2019/2020

Roman Rozina

Mestna knjižnica Grosuplje,
Enota Ivančna Gorica
roman.rozina@gmail.com

Ko so pomurske knjižnice v letu 2017 prvič uvedle domoznansko bralno značko Zakladnice, je bila to za Knjižnico Ivančna Gorica lepa spodbuda, da se tudi pri nas lotimo česa podobnega. Ko smo razmišljali o nazivu tovrstne bralne značke, smo ga povezali s sloganom ivanške občine Prijetno domače in dobili zelo povedno ime Beremo domače. Ker naše kraje najbolj zaznamuje pisatelj Josip Jurčič, smo dodali še njegovo ime, torej: Jurčičeva domoznanska bralna značka Beremo domače.

Projekt domoznanske bralne značke v ivanški knjižnici smo postavili na temelj izredno bogate kulturne dediščine naših krajev, ki je rodila tudi mnogovrstno literarno in drugo knjižno ustvarjalnost. Poleg Jurčiča našo občino zaznamujejo še druga poznana imena iz sveta literature in kulture: Janez Cigler, Miha Kastelic, Ivan Zorec in še mnogi drugi. Ob tem je treba poudariti še izjemno zapuščino virskega mesta iz halštatske dobe, stiški samostan, čebelarje Rožič in še marsikaj drugega.

Še nekaj o organizaciji tega projekta. Najprej je nastala zgibanka z bralnim seznamom, na katerem je bilo za odrasle predlaganih 23 leposlovnih knjig in 11 poučnih, za otroke pa 16 leposlovnih knjig. Odrasli so za pridobitev priznanja

prebrali štiri knjige: tri leposlovne (eno od teh Jurčičevo) in eno poučno, otroci pa tri leposlovna dela. Vse knjige na seznamu smo postavili na police neposredno pri pultu in jih primerno označili. Zanimiv izziv je bil voditi evidenco bralcev: kdor se je odločil za branje, je dobil zgibanko s seznamom, seznam vprašanj za preverjanje prebranega in posebno lepo oblikovano kazalko Beremo domače. Sproti smo spremljali prebrano: v osebne mape bralcev smo vpisovali prebrano, na koncu pa so bralci prinesli izpolnjeno zgibanko z odgovori na vprašanja. Pri tem je treba poudariti zavzet osebni pristop knjižničarjev: od delitve zloženk, osebnega povabila k branju do svetovanja pri izbiri knjig.

Že na Jurčičevem pohodu marca 2019, ki je imel slogan Beremo domače, je naša knjižnica predstavila ta projekt z bralnim seznamom

■ S posnetka zaključne prireditve, Igor Adamič z Muljave se je oblekel v Josipa Jurčiča in napovedal ter zaključil dogodek, vmes je prebral dva odlomka iz knjige *Stopinja v skali*.

in razstavo domoznanskih knjig, čez poletje pa je že potekalo branje. Zanimanje naših uporabnikov je bilo kar precejšnje, kar se tudi izraža v končni statistiki: bralno značko je končalo natanko 30 članov knjižnice: 20 odraslih in deset otrok. Posebej nas veseli, da jih je kar nekaj sodelovalo pri družinski domoznanski znački: to pomeni, da je bral vsaj eden od staršev (ali starih staršev) in vsaj eden od otrok: tako je družinsko bralo sedem otrok, pet mamic in dve babici, kar je skoraj polovica vseh sodelujočih. Kot zanimivost naj povem, da je eden od bralcev kar petkrat opravil bralno značko Beremo domače, kar je vredno vse pohvale! Glede na to, da je potekal projekt Beremo domače šele prvo leto in da Knjižnica Ivančna Gorica ni velika glede na območje, ki ga pokriva, statistika prve sezone vsekakor razkriva dober odziv naših uporabnikov.

Vsi sodelujoči so prejeli priznanja in knjižne nagrade: odrasli knjigo iz Domoznanske zbirke občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje *Lepote in vrednote treh dolin* Željka Kozinca, otroci pa odlično delo Tadeja Trnovška *Zaklad pisarja Bernarda*. Tisti, ki so brali domače družinsko, so prejeli še dodatne knjižne nagrade. Pri vsem tem je zelo pomembno ozaveščanje knjižničnih uporabnikov o potrebnosti branja, sploh branja domačih knjig. V zvezi s tem se nam je oblikoval izraz domoznanska (samo)zavest, kar pomeni, da se ljudje zavedamo svojih korenin, to pa na primeren in dosegljiv način dosežemo z branjem domoznanskih knjig. Spoštovanje tega, kar so nam zapustili naši predniki, nas vodi v zdravo spoštovanje sebe in tudi drugih kulturnih okolij.

Oblikoval se nam je izraz domoznanska (samo)zavest, kar pomeni, da se ljudje zavedamo svojih korenin, to pa na primeren in dosegljiv način dosežemo z branjem domoznanskih knjig.

Zaradi razmer s koronavirusom nismo mogli pripraviti zaključne prireditve v živo, ampak smo dogodek posneli: v prvem delu smo predstavili knjigo Sabine Koželj Horvat Stopinja v skali. Z ilustratorico knjige Anko Koželj Švigelj se je pogovarjala Darja Groznik. Drugi del pa je bil posvečen zaključku domoznanske bralne značke, pri čemer je knjižnica prvič podelila naziv domoznanski ambasador, in sicer tistim, ki še posebej sodelujejo z ivanško knjižnico na domoznanskem področju. Letos sta ga prejela: Anton Drab (posthumno) in Tatjana Kordiš. Posnetek je dostopen na: <https://www.youtube.com/watch?v=DInLHNBUyU> (Beremo domače: zaključek 19/20 s pisateljico Sabino Koželj Horvat in knjigo Stopinja v skali).

Jeseni letos (2020) se podajamo v novo sezono Beremo domače, ki bo posvečena jubilejnemu Jurčičevemu letu 2021: 140 let od 1. izdaje

Pripovedke o beli kači, 150 let od Jurčičevega začetka urednikovanja Slovenskega naroda in 160 let od njegove smrti. To bo lepa priložnost, da vsi skupaj poglobimo domoznansko samozavest, tudi z branjem domačih knjig. Bralni seznam bo osvežen z novimi naslovi, pri čemer bo zastopan tudi Jurčič z berljivimi deli, ki sicer niso tako poznana, vendar so v marsičem zanimivejša od njegove klasike: npr. Lepa Vida, Rokovnjači, Veronika Deseniška ...

Velik izziv bo sodelovanje s šolami. Če bo dovolj sredstev, upamo, da za projekt Beremo domače pridobimo tudi šolarje, sploh če bo bralna značka vključena v učni proces: morda namesto obstoječe bralne značke ali kako drugače. Če nam bi uspelo prepričati učitelje, da za opravljeno domoznansko bralno značko učence nagradijo tudi z lepo oceno, potem bi bila to še dodatna motivacija za mlade bralce.

Naj prispevek sklenem z ugotovitvijo, da je domoznanska bralna značka lepo uspela in da naši uporabniki radi posežejo po domačih zgodbah, če so jim predstavljene na primeren način. Vsekakor se je najbolj obnesel osebni pristop (nagovor) pri promociji domoznanske literature, kar se potrjuje tudi pri drugih knjižničnih dejavnostih. Knjižničarji smo najuspešnejši takrat, ko se uporabnikom posvetimo osebno: človeški stik še vedno največ velja! ●

Literatura:

- Rituper Rodež, A. N. Naj bodo čim več med bralci: Zakladnice, domoznanska bralna značka. Vestnik, 69 (43), 16.
- Rozina, R. (2018). Domoznanska dejavnost v Knjižnici Ivančna Gorica. Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje, 30 (2018), 173–188.
- Rozina, R. (2019). Knjižnica Ivančna Gorica na Jurčičevem pohodu. Knjižničarske novice, 29 (1/2), 38.